

Blokkensteller - afbouw

Onder de verzamelnaam blokkensteller-afbouw vallen ook de gipsblokkensteller (Gibosteller) en de Duroxsteller. Het werk van de blokkensteller-afbouw kan leiden tot rug-, schouder- en nekaandoeningen, lawaaidoofheid, longaandoeningen en lichamelijk letsel.

De belangrijkste risico's voor de blokkensteller-afbouw zijn:

- [Fysieke belasting](#)
- [Gevaarlijke stoffen](#)
- [Lawaai](#)
- [Onveiligheid](#)

Fysieke belasting

Blokkenstellers doen fysiek zwaar werk. 77% vindt het werk lichamelijk inspannend, 40% heeft last van de rug. Een belangrijke rol speelt het gewicht van de gipsblokken; deze wegen 18 tot 30 kg. Het is dan ook verboden gipsblokken en wandelementen van meer dan 18 kg handmatig te verwerken. Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg. Daarnaast wordt vaak in ongunstige houdingen gewerkt. In combinatie met tillen betekent dit een grote belasting op de wervelkolom. Ook de spieren in de armen, benen, schouders, nek en rug worden zwaar belast. Rugbelasting treedt ook op bij het zagen van de blokken.

De belangrijkste risico's zijn:

- Lichamelijk zwaar werk
- Repeterende bewegingen
- Tillen, dragen en duwen van zware lasten

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit Hoofdstuk 5 afdeling 1 Fysieke belasting

- Artikel 5.2 Voorkomen gevaren.
- Artikel 5.3 Beperken gevaren en risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Artikel 5.4 Ergonomische inrichting werkplekken.
- Artikel 5.5 Voorlichting.
- Bijlagen 1 en 2 bij Richtlijn nr. 90/269/EEG (Richtlijn handmatig hanteren van lasten).

Cao Afbouw

Artikel 57 - Verpakkingsmaterialen en asbest

1. Het is niet toegestaan verpakkingseenheden gips, cement, granietkorrels, marmerkorrels of andere grondstoffen zwaarder dan 25 kilogram op het werk voorhanden te hebben.
2. Het is werkgevers en werknemers niet toegestaan om asbest en/of asbesthoudende materialen te bewerken of te verwerken.
3. Het is verboden gipsblokken van meer dan 18 kilogram te verwerken.
4. Het is verboden wandelementen van meer dan 18 kilogram handmatig te verwerken.
5. De werkgever kan de werknemer niet verplichten te werken op stelten.

A-blad Tillen

- Met de hand tillen moet zoveel mogelijk worden vermeden.
- Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg.
- Het maximale gewicht dat door 2 personen mag worden getild is 50 kg.

Let op: dit geldt alleen als de ruimte groot genoeg is om ook op een goede manier te kunnen tillen. Als het gewicht zwaarder is, moeten hulpmiddelen worden ingezet.

Te nemen maatregelen

Bronmaatregelen

- Zorg voor lichte blokken (maximaal 18 kg bij handmatig stellen).

Collectieve maatregelen

- Zorg voor hulpmiddelen bij het opperen, zoals een kraan, verreiker, ladderlift en stenenkruiwagen.
 - Plaats pakketten gipsblokken met een verreiker op de verdiepingen.
 - Voer verticaal transport van de blokkenknipper en stofzuigapparatuur met een bouwlift, kraan of ladderlift uit.
- Zorg voor een tochtvrije werkplek.

Individuele maatregelen

- Stel handmatig geen blokken zwaarder dan 18 kg.
- Richt de werkplek zorgvuldig in, houd deze netjes en vrij van obstakels.
- Stel de blokkenknipper, zaagtafel, gereedschappen, blokken en het andere materiaal zo dicht mogelijk bij de werkplek op.
- Plaats de blokken en de lijmortelkuip zoveel mogelijk op een verhoging.
- Werk niet onder de minimaal gestelde werkhogte van 30 cm.
- Gebruik de beschikbare transport- en tilhulpmiddelen.

Arbovriendelijke hulpmiddelen voor de blokkensteller met betrekking tot fysieke belasting

- [Inklapwerkbordes](#)
- [Kamersteiger, aluminium](#)
- [Kamersteiger, aluminium \(2\)](#)
- [Kuiphouder](#)
- [Laser voor stelwerk](#)
- [Lijmmortelmachine](#)
- [Lijmtafel](#)
- [Metselprofielen, aluminium](#)
- [Schragen](#)
- [Steekwagen, vierwielig](#)
- [Stukadoorstrapje](#)
- [Zaaghulp](#)

Meer informatie

- [A-blad Metselen en lijmen](#)
- [A-blad Tillen](#)
- [Beroepenfolder Gipsblokkensteller](#)
- [Checklist Persoonsbegaanbaarheid afbouw- en onderhoudsbranche](#)
- [Informatie over PBM](#)

Gevaarlijke stoffen

Ongeveer 50% van de blokkenstellers klaagt over de stofblootstellingen die ontstaat bij het zagen van gipsblokken met een handcirkelzaag en bij het opvegen van het opvegen van het gipsstof aan het einde van de werkdag. Gipsstof heeft geen specifiek gezondheidseffect op de longen. Het inademen van grote hoeveelheden gipsstof kan leiden tot longaandoeningen.

Het belangrijkste risico is:

- Schadelijke stoffen

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Hoofdstuk 4 afdeling 1 Gevaarlijke stoffen

Arbobesluit: Artikel 4.2 Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen

Arbobesluit: Artikel 4.2A Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, aanvullende registratie

Arbobesluit: Artikel 4.4 Arbeidshygiënische strategie

- Bronaanpak: pas alternatieve materialen of technieken toe.
- Afzuiging / ventilatie: werk met bronafzuiging, bronomsluiting en goede ruimteventilatie.
- Vermijden blootstelling: voer het meest risicovolle werk het eerst uit, of hou het gescheiden van andere werkzaamheden.
- Als bovenstaande maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, moeten persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld aan werknemers. Voor de juiste beschermingsmiddelen kan men het [Productgroep Informatie Systeem Arbouw \(PISA\)](#) raadplegen.

Cao Afbouw

- Artikel 60 Bijzondere bepalingen lid 2, 4, 5 en 6.
- [Bijlage 11 Persoonlijke Beschermingsmiddelen \(PDF\)](#)

Te nemen maatregelen

Bronmaatregelen

- Verstrek een blokkenknipper en/of 'gipsblokkenzaag' (grofgetande handzaag). Die produceren veel minder stof.

Collectieve maatregelen

- Zorg voor ventilatie door de ramen en deuren open te zetten, als het weer dit toelaat.
- Plan het werk zo dat de tijd in stoffige ruimtes zo kort mogelijk is. Houd ook rekening met collega's.
- Zorg voor stofafzuiging op de handcirkelzaag, dit is echter niet voldoende effectief, zodat ook altijd nog ademhalingsbescherming noodzakelijk is. Knippen is veel effectiever.
- Zuig het stof op met een (industriële) stofzuiger in plaats van te vegen.
- Verstrek ademhalingsbescherming in de vorm van een halfgelaatsmasker met filtertype P2.
- Verstrek oogbescherming zoals een stofbril en/of veiligheidsbril.

Individuele maatregelen

- Gebruik de blokkenknipper of gipsblokkenzaag (een grofgetande handzaag).
- Gebruik ademhalingsbescherming (een halfgelaatsmasker met filtertype P2), veiligheidsbril / stofbril.
- Gebruik bij stoffig werk en bij opruim- of schoonmaakwerk een stofzuiger en ademhalingsbescherming met filtertype P2.

Meer informatie

- [Algemene informatie over het risico \(schadelijk\) stof \(PDF\)](#)
- [Arbouw-advies Ademhalingsbescherming](#)
- [Beroepenfolder Gipsblokkensteller](#)
- [Stofbeheersing in de afbouw- en onderhoudsector](#)

Lawaai

Blokkenstellers worden blootgesteld aan hoge geluidniveaus. 29% van hen heeft klachten over lawaai, 25% heeft last van het gehoor. Het zagen van gipsblokken met een elektrische handzaag veroorzaakt een geluidniveau van 94 tot 110 dB(A). Het boren en frezen van sleuven geeft ook veel lawaai. De blokkensteller werkt hierdoor over de hele dag in geluid dat harder is dan de grenswaarde van 80 dB(A). Gehoorschade is mogelijk als geen gehoorbescherming wordt gebruikt.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit, artikel 6.8 zijn grenswaarden voor lawaai vastgesteld om werknemers te beschermen.

- Boven 80 dB(A) moet de werkgever zijn werknemers voorlichten en zorgen dat zij over de juiste gehoorbescherming beschikken. Daarbij moet hij zijn werknemers in de gelegenheid stellen om tenminste eens in de vier jaar een medisch onderzoek (PAGO = Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek) te ondergaan waarbij hun gehoor wordt getest. De werkgever hoeft hiervoor zelf niets te ondernemen, de werknemer wordt automatisch uitgenodigd door de arbodienst waarbij hij is aangesloten.
- Boven de 85 dB(A) moet de werkgever bronmaatregelen of collectieve maatregelen nemen om het geluidniveau te verlagen tot onder de 85 dB(A). De plaatsen waar het geluidniveau hoger blijft dan 85 dB(A), moet hij markeren. Werknemers zijn in het gemarkeerde gebied verplicht hun gehoorbescherming te dragen.

Cao Afbouw

- [Bijlage 11 Persoonlijke Beschermingsmiddelen \(PDF\)](#)

Te nemen maatregelen

Bronmaatregelen

- Verbied blokkenstellers om gipsblokken met een elektrische cirkelzaag te zagen.
- Verstrek een blokkenknipper en/of 'gipsblokkenzaag' (grofgetande handzaag).

Collectieve maatregelen

- Verstrek gehoorbescherming (verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A)): otoplastieken of goed dempende oorkappen.
- Het dragen van gehoorbescherming is verplicht bij geluidniveaus hoger dan 85 dB(A).

Individuele maatregelen

- Blokken met de blokkenknipper knippen, of zagen met een 'gipsblokkenzaag' (grofgetande handzaag).
- Gebruik de verstrekte gehoorbescherming. Dit is verplicht bij geluidniveaus boven 85 dB(A).

Meer informatie

- [Beroepenfolder Gipsblokkensteller](#)
- [Keuzetabel Gehoorbeschermingsmiddelen \(PDF\)](#)
- [Keuzewijzer Gehoorbeschermingsmiddelen](#)

Onveiligheid

De blokkensteller kan tijdens zijn werk struikelen over de rommel op de vloer. Daarnaast is er elektrocutie-gevaar door los op de vloer liggende elektriciteitskabels. Deze zijn soms niet in goede conditie of beschadigd. Ook liggen de kabels vaak in plassen of in de modder. Trapgaten en kruipluiken staan vaak open, waardoor valgevaar ontstaat. Ook worden niet altijd even solide trapjes en opstapjes gebruikt. Hierdoor kan de blokkensteller gemakkelijk vallen of struikelen.

De belangrijkste risico's zijn:

- Stoten, snijden, klemmen, knellen
- Struikelen, uitglijden, verstappen

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 7.7, 7.14, 7.15, 7.16

Machines moeten zijn voorzien van veiligheidsvoorzieningen in verband met bewegende delen en ze moeten op veilige manier in werking en stop kunnen worden gezet.

Arbobesluit: Artikel 8.3 Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen

Arbobesluit: Artikel 8.4 Algemene vereisten veiligheids- en gezondheidssignalering

Ter voorkoming of beperking van gevaren voor de veiligheid en de gezondheid van werknemers zorgt de werkgever ervoor dat op de arbeidsplaats of een arbeidsmiddel, doeltreffende veiligheids- of gezondheidssignalering aanwezig is.

Cao Afbouw

- Artikel 60 Bijzondere bepalingen lid 1, 2, 4 en 8
- [Bijlage 11 Persoonlijke Beschermingsmiddelen \(PDF\)](#)

Te nemen maatregelen

Bronmaatregelen

- Een trap die is voorzien van een vergoot stavlak (platform) moet 60 cm boven de hoogste staplaats voorzien zijn van een steunpunt. Dit kan een stijl zijn, of, als deze niet doorsteken boven het hoogste platform, een steunbeugel.
- Verstrek kamersteigers of goede stabiele stukadoorstrapjes en opstapjes.
- Zorg voor materiaal waarmee openingen in de vloer dicht gelegd kunnen worden.

Collectieve maatregelen

- Het hanteren op een ladder of trap van gereedschap of materialen van meer dan 10 kg is niet toegestaan.
- Bij gebruik van een rolsteiger moeten alle wielen van de steiger geremd staan en zijn beveiligd tegen wegdraaien.
- De werkvloer van een rolsteiger moet rondom voorzien zijn van een heup- en knieleuning en een kantplank.
- Leg kruipluiken en sparingen dicht, beveilig randen van vloeren en trapgaten.
- Zorg voor voldoende verlichting. Dit moet minimaal 250 Lux zijn. Verstrek zonodig bouwlampen (NEN 3840).
- Verstrek veiligheidsschoenen met stalen tussenzool en neus (NEN-EN 345-347), werkkleding katoenen overall), werkhandschoenen (NEN-EN 388), een veiligheidshelm (EN 397), een ruimzichtbril en/of een veiligheidsbril.
- Verstrek voor de winterperiode lichte, thermisch geïsoleerde veiligheidslaarzen of schoenen voorzien van code S5 (S3 voor de schoenen).

Individuele maatregelen

- Houd de werkplek netjes; voorkom dat afval, kabels of gereedschap rondslingeren.
- Voorkom de beschadiging van kabels en zorg dat deze niet in het water liggen.
- Zorg voor voldoende verlichting, plaats zonodig bouwlampen bij.
- Gebruik stabiele stukadoorstrapjes en opstapjes. Is een trap niet voorzien van een platform, dan mag deze niet hoger beklommen worden dan de derde trede van boven.

Arbovriendelijk hulpmiddel voor de blokkensteller - afbouw met betrekking tot veiligheid

- [Stukadoorstrapje](#)

Meer informatie

- [A-blad Ladders en trappen](#)
- [A-blad Rolsteigers](#)
- [Beroepenfolder Gipsblokkensteller](#)
- [Checklist Persoonsbegaanbaarheid afbouw- en onderhoudsbranche](#)
- [Informatie over PBM](#)